

Möjlighet att förordna överåklagare att fullgöra särskilda uppgifter vid Riksåklagaren

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i rättegångsbalken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:113.

Stockholm den 22 maj 2003

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Susanne Eberstein (s), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Helena Zakariasén (s), Ragnwi Marcelind (kd), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Yilmaz Kerimo (s), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Cecilia Magnusson (m), Joe Frans (s), Leif Björnlod (mp), Kerstin Andersson (s) och Rolf Olsson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksåklagaren har vid kontakter med företrädare för Justitiedepartementet under våren 2003 förklarat att den arbetssituation som nu råder för honom och vice riksåklagaren inte kan anses acceptabel och att det därför finns skäl att omedelbart se över och förändra de bestämmelser i 7 kap. rättegångsbalken som inte tillåter någon annan befattningshavare än vice riksåklagaren att fullgöra de åklagaruppgifter som skall utföras av riksåklagaren. Det är mot denna bakgrund som den här aktuella propositionen har utarbetats inom Justitiedepartementet. Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Riksåklagaren, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Domstolsverket och Sveriges advokatsamfund har beretts tillfälle att yttra sig över ett utkast till propositionen. Yttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2003/3987/Å).

Lagrådets yttrande har inte inhämtats.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen.

Riksåklagarens uppgifter är reglerade i 7 kap. rättegångsbalken, liksom vice riksåklagarens ställning och funktion. Enligt 2 § är riksåklagaren under regeringen högste åklagare och har ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet. Riksåklagaren är exklusivt behörig att utföra vissa uppgifter. Bland annat är riksåklagaren allmän åklagare i Högsta domstolen och i vissa mål i hovrätt. Riksåklagaren prövar också frågor om jäv mot vice riksåklagaren och andra åklagare som finns vid Riksåklagaren, överåklagare och vice överåklagare. Jäv mot riksåklagaren prövas också av honom eller henne.

Vice riksåklagaren är riksåklagarens ställföreträdare och får i övrigt i den omfattning som riksåklagaren bestämmer utföra de åklagaruppgifter som riksåklagaren får utföra.

Det sagda innebär att det finns ett flertal uppgifter som riksåklagaren är exklusivt behörig att utföra och att det endast är vice riksåklagaren som kan träda i hans eller hennes ställe eller annars utföra de uppgifter som skall utföras av honom eller henne. Att endast riksåklagaren och vice riksåklagaren finns på den högsta nivån inom åklagarväsendet medför en risk för sårbarhet i den åklagarverksamhet som skall bedrivas där. Enligt nuvarande bestämmelser i 7 kap. rättegångsbalken är det inte möjligt att vid behov förstärka den verksamheten.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund ett nytt stycke i 7 kap. 2 § rättegångsbalken som gör det möjligt för regeringen att för viss tid förordna en överåklagare att fullgöra åklagaruppgifter som enligt nuvarande bestämmelser endast får utföras av riksåklagaren och vice riksåklagaren. Med hänsyn till den ställning och roll som riksåklagaren har får ett sådant förordnande endast meddelas efter anmälan av riksåklagaren. En annan förutsättning är att det skall föreligga särskilda skäl, vilket enligt regeringen torde vara fallet om det uppstått en tillfällig och extraordinär arbetsanhopning vid Riksåklagaren eller om riksåklagaren eller vice riksåklagaren har fått ett oförutsett helt eller delvis längre förfall.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det i den omfattning som föreslås bör vara möjligt att förordna en överåklagare att fullgöra åklagaruppgifter som enligt nuvarande bestämmelser endast får utföras av riksåklagaren och vice riksåklagaren. Utskottet tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:113 har regeringen (Justitiedepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i rättegångsbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreslås att 7 kap. 2 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

2 §¹

Riksåklagaren är under regeringen högste åklagare och har ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet.

Vice riksåklagaren är riksåklagarens ställföreträdare. I övrigt får vice riksåklagaren i den omfattning som riksåklagaren bestämmer utföra de åklagaruppgifter som riksåklagaren får utföra.

Om det finns särskilda skäl får regeringen, efter anmälan av riksåklagaren, förordna en överåklagare att för viss tid fullgöra åklagaruppgifter som får utföras av vice riksåklagaren.

Under riksåklagaren har de överåklagare som är myndighetschefer inom åklagarväsendet ansvaret för och ledningen av åklagarverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

¹ Senaste lydelse 2001:280.